

הפרופסור קיסינג'ור מזהיר את

שרי החוץ האמריקאי:

אם תעבור גבול זה, אתה מזמין צרות. צרות לארצות-הברית, צרות לבעלות-בריתה, ובמיוחד צרות לישראל. אם תפעל למען הסדר-שלום ישראלי-ערבי שלא יתחשב באינטרסים הסובייטיים, אתה תכריח את הסובייטים לפעול: גוד הסדר-שלום ישראלי-ערבי. ואם כי ברית-המועצות אינה יכולה להשיג הסדר במקומך, היא יכולה להפריע להסדר שלך.

ראה הזהרתך הנרי!

קיסינג'ור השר אכן שמע את האזהרה, ובכל הזדמנות שלם מספתיים לחלקה של ברית-המועצות בהסדר המקוה. הוא גם שיתף את ברית-המועצות בוועידת ז'נבה, כיושב-ראש שוות-מעמד עם ארצות-הברית. אך ועידת ז'נבה נשארה ריקה מתוכן, הצגה חדר פעמית ללא-תכלית. קיסינג'ור עצמו מנע את חידוש הוועידה. ברית-המועצות מצאה את עצמה מחוץ למעגל המישחק. בדאגה גוברת, היא נוכחה לדעת כי הולכת ו מתגבשת מערכת של הסדרים — בלעדית, ונגדה.

היא הגיבה כפי שאפשר היה לצפות מראש. קודם כל, חימשה את סוריה מכף-רגל עד קודקוד. לנגד עיניה של מצרים, שנתרה ללא אספקת-נשק רצינית, הלכה סוריה הקטנה והפכה מעצמה צבאית, המסוגלת לגרור את העולם הערבי למלחמה חדשה, גם נגד רצונה של קאהיר. סוריה נקטה שוב עמדה קיצונית והפכה מיכ"ל של להסדר (הכרות ממשלת רבין, שלא תהיה מוכנה לכל נסיגה נוספת בגולן, סיעה לסובייטים במהלך זה).

לאחר-מכן נתנה ברית-המועצות דחיפה עצומה לאש"ף, במיבצע דרמטי ברבאט, גורשה ירדן הפרו-אמריקאית וז' המישחק. אש"ף חגגה ניצחון כביר באו"ם, והפכה מיכשול נוסף בדרך להסדר של קיסינג'ור. (מדיניות ממי שלת-ישראל, שמנעה את הקמתה של נציגות פלסטינית אלטרנטיבית, ושחכרה כי לעולם לא תישא-ותיתן עם אש"ף, סיעה לסובייטים גם במהלך זה).

קיסינג'ור לא התייחס אל שני מיכשולים אלה כאל מחסומים שאי-אפשר לסדקם. הוא אמר לסורים ולאש"ף אותו דבר שאמר קודם-לכן למצריים: **הסדרו עימנו, ואנחנו נראג לכם.** הרוסים יכולים לתת לכם נשק וגיבוי, אך לא להחזיר לסורים את הגולן ולהקים פלסטינים מדינה בגדה ובי רצועה. רק אנתון, האמריקאים, מסוגלים להכריח את ישראל להסכים לכך. בואו אלינו, כדאי לכם!

נדמה שהסובייטים חששו מפני האפשרות שקיסינג'ור יצליח גם במישחק זה. על כן באה עתה תגובה כסדר-גודל אחר לגמרי.

ביוורקרוטיה הסובייטית השלטת — המיפלג תית, המדינית והצבאית — החליטה כי מסתמנת בי אוסק תבוסה סובייטית חמורה בעולם הערבי. היא מטילה את האחריות לכך על המנהיג הסובייטי, שהשליך את כל יחביו על מדיניות ההפשרה, שותפו של קיסינג'ור במיבצע זה: **יואנוב ברז'נייב.**

הוטל וטו על ביקורו של ברז'נייב בקאהיר, שם התכוון לחדש את אספקת-הנשק למצריים ללא תמורה מתאימה. לפי כל הסימנים, התערער מעמדו המדיני של ברז'נייב, אולי ללא תקנה, בהבשעה שהתערערה גם בריאותו. ביטול הסכם-הסחר האמריקאי-סובייטי לא היה רק תגובה על ההשפעה הכרוכה בתיקון ג'קסון, אלא גם אזהרה רישמית לקיסינג'ור: **המישחק במיזרה התיכון מסכן את כל מדיניות ההפשרה.**

משבר זה בא ברגע קריטי למדי לקיסינג'ור. מסיבות שונות התערער מעמדו כחוק ארצות-הברית. הוא מוכרח להשיג הצלחה מהירה במרחב. הצלחה זו יכולה ללבוש רק צורה של הסדר ישראלי-מצרי, שיחזיר למצריים שטחים ניכרים.

אבל הסדר כזה, שיושג בני השתתפות ברית-המועצות, ונגדה, יחזק עוד יותר את החלמתה להפריע לכל התקדמות לקראת שלום ישראלי-ערבי בחסות האמריקאים.

אם יישב הפרופסור קיסינג'ור וינתח את הדברים, יתן לשרי-החוץ הנחיה דחופה: **עליך לשלב את ברית-המועצות באופן משמעותי בהתקדמות לקראת השלום, ולהביא כי חשבון את האינטרסים שלה. בהתאם לכוחה הממשי בעולם ובמרחב.**

אלא שנדמה כי לשרי-החוץ קיסינג'ור אין חשק להקשיב. הוא מחזיק את ידו על הגה השלטון, תחושה של כוח מחממת את דמו, והוא שקוע כולו בבולמוס העשייה והי הצלחה. **אין לו פנאי להקשיב לאזהרותיו של איזשהו פרופסור בטלן מאוניברסיטת הארווארד.**

הנרי, היזהר!

עם מדינות-הנפט הערביות הקשורות עימנו, נכסה את מחסורכם. **בואו אלינו, כדאי לכם.**

מאז עבר-אל-נאצר היה גא מדי מכדי להיעתר לפיתויים כאלה, ולא עמד מולו איש כמו קיסינג'ור. אבל אנוואר אל-סאדאת הקשיב, והתרשם. מכיון שהוא פוליטיקאי ימני, שאינו רוחש אהדה לברית-המועצות ולתורתיה, נטה לקבל את העצה. **למחרת מיזחמת יום-הכיפורים, שחעניקה לו יוקרה ושריככה את ישראל, באה החזרמנות.** קיסינג'ור יצא למסע-ניצחונות. בסידרה של מיבצעים דרמטיים, מן הסוג האהוב עליו, השיג את הפרדת-הכוחות בדרום ובצפון. כמיקדמה על החשבון, חזויר למצריים את גדת התעלה, ולסוריה את קונייטרה.

הוא התכוון להמשיך בדרך זו, לכפות על ישראל נסיגה שנייה, לא רק בגבול המצרי אלא גם בגבול

קיסינג'ור בקאהיר

הירדני. המלך פייזל, השופע קנאות דתית ודולארים, משך את המרחב כולו מימנה. היה נדמה ששום דבר אינו יכול לעצור את קיסינג'ור. תוך ניצול הנסיבות, יכול היה להחזיר את המרחב הערבי אל מערכת-הכוח האמריקאית, ולסלק את ברית-המועצות כימעט מכל עמדותיה בארצות-ערב. **זה היה אפשרי, אבל האם זה היה חכם?**

אילו שאל השר קיסינג'ור את הפרופסור קיסינג'ור, היה זה אומר לו: הנרי, היזהר! **ברית-המועצות אינן זה כדאי. ניצחונך יהיה זמני, ויסכן את כל הישגיך.**

ברית-המועצות קיימת בעולם הערבי. היא השקיעה סכומים עצומים כדי להשיג בו דריסטר-גל רצינית מאד. היא הקימה בו מיפעלי-ענק כמו סכר-אסואן, ושלחה לו שוב ושוב כמויות כבירות של נשק יקר. היא לא תוותר על כך בלי מאבק.

העולם הערבי ממלא תפקיד-מפתח בעולם השלישי. במחשבה הגלובאלית הסובייטית, הוא תופס מקום מרכזי. מפלה לברית-המועצות במרחב זה תהווה מכה חמורה. שתרעיד את אמות-הסיפים של המנהיגות הסובייטית. **על כן הנרי, לאט דך, מותר לך לדחוק את רגלי הסובייטים קצת, בהירות, אך לא יותר מדי. שמור על הגבול.**

יקולאי מאקיאווולי היה מדינאי מזהיר — בתיאוריה. בפרקטיקה היה פוליטיקאי כושל.

את ספריו הגאונים כתב אחרי שחאקארייה הפוליטית האיטית שלו נסתיימה בשואה. הוא הסיק בכתב את הלקחים מכישלונותיו.

הנרי קיסינג'ור הולך בדרך הפוכה. הוא כתב תחילה את ספריו התיאורטיים, ומנסה עכשיו ליישם את הלקחים בפעולה מדינית מעשית.

אך נדמה שיש דמיון מסויים בין שני האישים. המעשה המדיני שלהם שונה מן ההלכה המדינית שגיבשו. **ככל שהמדינאי קיסינג'ור מוסיף לכהן בתפקידו, כן גובר המרחק בין מעשיו ובין העקרונות של הפרופסור קיסינג'ור.**

יסוד היסודות של תורת קיסינג'ור, כפי שפירט הסביר אותה בספריו, הוא שאין ליצור מצב של שלום אלא בתסכמה כל הנוגעים בדבר.

שלום, פירושו — מציאות שכל הגורמים המדיניים הי חשובים ירצו לחיות בה. אם פועל השלום לטובת צד אחד, אך לרעת הצד השני — לא יחזיק מעמד. אם מאמינה מעצמה כלשהי כי השלום סותר את ענייניה הלאומיים החיוניים — היא תפר את השלום.

לכן, כבואו להשכין שלום, לא יחשוב חמדי-נאי הנבון רק עם האינטרסים של ארצו. הוא יתן את דעתו גם על האינטרסים של יריביו, וינסח לשלב אותם ביצירת השלום.

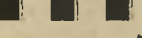
בסופו של דבר, צריכה המציאות החדשה לשקף את יחסי-הכוחות האמיתיים, ולהעניק לכל אחד מן הצדדים, גדולים קטנים, את המגיע לו על פי יכולתה הצבאית, המדינית והכלכלית. אם ייווצר פער בין יכולתה של מעצמה אחת לבין המעמד הניתן לה במציאות החדשה — יגרום הדבר לאי-שקט, ובסופו של דבר להפרת השלום. **בקיצור: המדינאי הנבון אינו מנסה לנצל מצב חולף כדי להשיג את המכסימום לעצמו. מתוך ראיית-ההנודד, הוא שואף לנצל את כוחו כדי להשכין שלום שיחזיק מעמד.** „איזהו גיבור, הכושב את יצורו“.

אם נוהג קיסינג'ור עצמו, שרי-החוץ של ארה"ב, על פי כללים אלה?

בשנים הראשונות, כשהסתפק בתואר היועץ לנשיא בענייני ביטחון לאומי, יום מיבצעים היסטוריים בהתאם לספריו. הוא קשר קשרים עוים עם ברית-המועצות, ופתח דף חדש ביחסי ארצות-הברית עם סין. החלה מסתמנת מערכת עולמית חדשה, הכוללת את כל הגורמים העיקריים, והמשקפת את מאזן-הכוחות הקיים.

אך במהלך 1974, במרחב הערבי, הפר קיסינג'ור את תורתו, ובכך רחבי העולם החלו נדלקים האורות האדומים. זהירות, סכנה!

אשר התפנה קיסינג'ור מן הבעייה הוויאט-נאמית, שרבעה על ארצות-הברית כמו הלום-בלהות ולא הניחה לה לחשוב על כל נושא אחר, הוא פנה לעבר הסיכסוך הישראלי-ערבי. הוא ראה לפניו הזדמנות גדולה להחזיר את ארצות-הברית ללב העולם הערבי.

את השיטה עצמה המציא ג'וזף סיסקו לפניו. אבל סיסקו לא היה מסוגל להפעילה בהצלחה. לשם כך היה דרוש קיסינג'ור.

הנרי הגדול פנה אל מצריים ואמר לה: **כדאי לכם להתחבר עם ארצות-הברית. ברית-המועצות יכולה לתת לכם נשק, וי לשלוח אתכם לקרב. אבל אין היא יכולה ליתחזר לכם את השטחים שרכם, הכבושים בידי ישראל. רק אנחנו מסוגלים לכך.**

אם תישארו במחנה הסובייטי, לא תקבלו דבר מילבד מילחמה חדשה. ניתן לישראל את כל הנשק הדרוש לה, כדי שתוכל לעמוד בפניכם, ואף להנחיל לכם מפלות משפילות חדשות.

אם תחזרו למחנה האמריקאי ותתרחקו מן החיבוק הסובייטי, נכריח את ישראל להתחזר לכם את השטחים. לאט-לאט, צעד אחרי צעד, לכל שנשכנע כי אכן עוברים את המחנה הסובייטי למחנה שלנו. יהיה זה כדאי לכם גם מבחינה כלכלית. ברית-המועצות היא ענייה, ואין היא יכולה לתת לכם הרבה. אנחנו יחד